

Sprehod po sanjaviem polju visokih, divje in bujno rastočih trajnic

VRT KOT SPONTANI EKSPERIMENT

Oblikovanje z rastlinami zahteva specifična znanja in izkušnje, veliko potrpljenja in blatnih škornjev. Bogastvo živega rastlinskega sveta ne tekmuje z arhitekturo, ob kakovostnem oblikovanju jo dopolnjuje, izpopolnjuje. Če v njem dojamemo prostor kot celoto, je cilj načrtovanja dosežen. Vrtovi krajinskih arhitektov so pogosto specifični in odražajo stil oblikovalca. Divje zasajeni vrt v nizozemski vasi Hummelo je zato eksperiment v težnji in zvedavosti glede opazovanja življenja rastlin, ki so uporabljene v njem. Iz želje po nenehnem spreminjanju ter vključevanju novih pristopov in idej je Piet Oudolf svoje misli z rastlinskim gradivom neposredno prenesel v fizični prostor. Poskusna polja so se prelevila v eno bolj fotografiranih oblikovanih krajin. Delo krajinskega arhitekta, o katerem beremo in slišimo iz vseh koncev urbanih in ruralnih delov sveta, je močno spremenilo način in filozofijo vrtnega oblikovanja s trajnicami.

Poskusna polja gojenja trajnic

Z ženo Anjo, katere šarm je bil med mojim obiskom presneto nalezljiv, sta karierno pot pričela graditi na vzgoji in razmnoževanju redkih in

neznanih sort rastlin, predvsem trajnic (perennes), rastlin, ki rastejo in cvetijo več let ter prezimijo na prostem. Svojo parcelo sta postopoma spreminjala v sanjavo polje visokih, divje in bujno rastočih trajnic, ki jih krotijo skrbno obrezane žive meje ali solitarni grmi.

Vrt je nastal v glavi oblikovalca, brez papirja ali natančnega tlorisa; rdeča nit so sorte rastlinskega gradiva v različnih kombinacijah in združbah, premišljeno zasajene in razporejene v prostoru, glede na letni čas, ki narekuje vizualne silhete v skladnem, ponavljajočem se vzorcu. Lepota in samosvoj sistem sajenja trajnic očitno učinkovito ustvarjata zabrisano mejo in prehod v sodobnost.

Klasično nizozemsko arhitekturo hiše, ki je postavljena na sprednjo stran vrta, obdajajo sadna drevesa, labirint, nizke in visoke rastline; ploskve strižene trate in kontrastnih, bujno zasajenih gredic zasedajo 10.000 kvadratov ter igrivo dopolnjujejo prostor. Potencialni naročniki, prijatelji ali turisti se ob določenih dnevih v letu lahko sprehodijo med polji zbirke nenavadnih rastlin, ki so tudi poznavalcem nemalokrat uganka. Obiskovalcem je všeč, da imajo, ko hodijo skozi vrt,

pred očmi stepe, prerijske in cvetoče travnike; ne gre le za rože, ampak za spremembe, sezonskost in tudi razpadanje, kar vse upodablja rastline. Da je vrt nenehno priča spremembam, ni nič nenavadnega, to so le izzivi pri oblikovanju z živim gradivom, opomnijo nas, kako nepredvidljivi so naravni procesi. Spektakularne žive meje, ki so nekdanje pritegovale množice, so po močnih poplavih, ki so prizadele pokrajino, odmrle. Nadomestile so jih na novo zasajene trajnice, manj občutljive za stoječo vodo, centralna os in zgradba vrta pa sta ostali enaki. Poti iz granitnih kock narekujejo »smer«, poskrbijo, da je pogled na biotsko raznovrstno polje na vsakem koraku drugačen. Prevladujejo necvetoče rastline ali takšne, ki barvo pokažejo konec poletja ali jeseni. Predstavljam si zimski videz vrta, ki dobi v ivju in meglicah mističen pridih: tam so visoke trave, črne »pike« odcvetelih ameriških slamnikov in rudbekij, ki se dvigajo nad svetlejšimi nežnimi travami; to je teksturno bogata zimska podoba vasi Hummelo skozi oči Pieta.

Nov studio; kontrast grajenega in negrajenega
Veliki projekti, svetovna slava in pritiski so

krajinskega arhitekta spodbudili k ustvaritvi modernejše arhitekture, ki je prilagojena njegovemu ritmu življenja in dela. Stara hiša mu služi kot pomožni objekt z orodjem in stroji za vzdrževanje vrta, z nekaj sobami za zaposlene.

Preprosto, sodobno in odprto stanovanje je nastalo na drugem koncu parcele. Odprti prostorski kontekst nove arhitekture studia je diskretno postavljen v prostor, upoštevajoč krajinske značilnosti – bujno rastje obdaja ozko pot ob opečnati fasadi hiše ali odpira pogled na neskončno ravnino okoliških polj.

Odnos hiša – vrt

Zunanja terasa z ležalniki, v katero se zajedajo trave, služi svojemu namenu in ponuja razgled na velik del vrta. V deževnih dneh so večje steklene površine pisarne vez z naravo in z življenjem na vrtu. Rastlinsko gradivo je najrazličnejšega videza – amebične strižene vrbe, primeri več deset metrov visokih dreves, ki preprečujejo vstop vetru, ter na tisoče sadik zelnatih trajnic v organsko oblikovanih gredicah. Zanimiv in kakovostno oblikovan zunanji zeleni prostor nadgrajuje bivanje v hiši, z zavedanjem, da zelenje v človekovem okolju pomeni naravno, prvinsko osvežujočo sestavino, ki je nenadomestljiva in nepogrešljiva.

Pogajanje med svobodo in nadzorom

Na eni strani pristržene žive meje, z lepo poravnanimi vrsticami in označeno zbirko redkih rastlin, vse lepo kategorizirane in ohranjene, na drugi strani pa navidezno neskončno prizadevanje za delček eliksirja neukročene narave.

Oblikuj kot opombo

Piet Oudolf je eden najbolj inovativnih in vplivnih krajinskih arhitektov sodobnega časa. Leta 1990 je bil vodilna sila »naravnega« gibanja, ki je izrinilo zasajevanje formalnih gredic s sezonskimi rastlinami, poudaril je pristop k oblikovanju prek habitusa, teksture in barve rastlin, ki morajo delovati privlačne skozi vse leto. Njegov strukturirani stil povsem naravnega videza se nenehno razvija, dopolnjuje in na zemljevid dodaja nove izzive. Med njegove odmevnejše projekte sodijo High Line Park v New Yorku, The Lurie Garden v Chicagu, del vrta RHS Wisley, razstavljanje na beneškem bienalu leta 2010 in vrt galerije Hauser & Wirth Somerset. Je soavtor več strokovnih knjig in pred kratkim izdane obsežne biografije v angleškem jeziku Oudolf Hummelo, kjer sta predstavljena koncept in nastanek njegovega lastnega vrta; knjiga je bila tiskana celo v slovenski tiskarni.

VRTOVI

Besedilo in fotografije:

Klementina Tement

Avtor projekta: **Piet Oudolf**

Lokacija: **Hummelo, Nizozemska**

Leto načrtovanja: **1982 (še vedno traja in se dopolnjuje)**

Leto izvedbe: **1982 in 2001 (nova stavba)**

DATOTEKA

Ime projekta: **Hummelo Home Garden**

Avtor projekta: **Piet Oudolf**

Investitorja: **Piet in Anja Oudolf**

Leto načrtovanja: **1982 (še vedno traja in se dopolnjuje)**

Leto izvedbe: **1982 in 2001 (nova stavba)**